

Voorgeschiedenis:

Op 25 maart 2015 nemen Gents MilieuFront, GEzwiNT en Natuurpunt (verderop "de coalitie" geheten) kennis van het eerste GRUP-voorstel 'Zeeschelde Gentbrugge-Melle en Bastenakkers-Ham'.

De coalitie besluit in haar advies geen bezwaren te hebben tegen de noodzakelijke bestemmingswijzigingen om de GOG en GGG Bastenakkers-Ham te verwezenlijken. De coalitie merkt wel op dat deze bestemmingswijzigingen nadien geen argument mogen zijn om vooralsnog pleziervaart te realiseren. De coalitie staat voor het maximale behoud van het Gentse Zwin en is derhalve gekant tegen een nieuwe sluis welke als doel heeft de Zeeschelde gedeeltelijk onafhankelijk van getijden te maken om zo pleziervaart te faciliteren.

Bijkomend wenst de coalitie de natuurdoelstellingen verzekerd te zien door de opmaak van een afzonderlijk GRUP voor de Zeeschelde Gentbrugge-Melle met als bestemming natuurgebied (jaarrond Gereduceerd GetijdenGebied, verderop als "GGG" afgekort).

De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) bracht op 27 februari 2019 een advies uit over dit voorontwerp. De raad adviseert het voorontwerp GRUP voorwaardelijk gunstig op voorwaarde dat een volwaardig omgevingsveiligheidsrapport wordt opgemaakt en de voorlopige vaststelling van voorliggend voorontwerp RUP wordt gekoppeld aan de goedkeuring van de startnota voor de opmaak van een gewestelijk RUP voor het omvormen van de Zeeschelde Gentbrugge-Heusden naar een jaarrond GGG (gecontroleerd overstromingsgebied met gereduceerde getijwerking). Op deze wijze komt de SARO tegemoet aan de bekommernis van de coalitie om de natuurwaarden als GGG te verzekeren en te verankeren in een apart GRUP.

Op dit advies van SARO wordt thans niet ingegaan. De stuurgroep Sigmaplan is ervan overtuigd dat géén handelingen in de Schelde stroomopwaarts Heusden nodig zijn voor de realisatie van het jaarrond GGG die niet vergunbaar zouden zijn op basis van het gewestplan.

Ook wordt beargumenteerd dat in het jaarrond GGG-scenario de Schelde een bevaarbare waterloop blijft, zij het enkel voor onderhoudsbaggerwerken die nodig blijven. De stuurgroep Sigma vindt bijgevolg een wijziging van de bestemming 'bestaande waterweg' niet wenselijk.

Inspraak Gents MilieuFront, GEzwiNT en Natuurpunt bij het GRUP Bastenakkers-Ham:

Door de beslissing om geen afzonderlijk GRUP voor de Zeeschelde op te maken, wordt nog steeds onvoldoende invulling gegeven aan de bekommernis van Gents MilieuFront, GEzwiNT en Natuurpunt om de natuurdoelstellingen voor de Zeeschelde te verzekeren. De coalitie heeft kennis genomen van de argumenten waarom een bestemmingswijziging niet nodig zou zijn en legt zich hier voorlopig bij neer. Mocht in een latere fase vooralsnog blijken dat een apart planinitiatief nodig is om de natuurdoelen te bereiken, zullen we dit onmiddellijk in overweging nemen.

Dat onze bezorgdheid over de verankering en de realisatie van het GGG gegrond is, mocht recent nog blijken uit de project-MER, die op 3 april 2020 definitief werd goedgekeurd. In deze MER werd de inmiddels bereikte consensus tussen de lokale overheden, de coalitie en De Vlaamse Waterweg (DVW) over de realisatie van een jaarrond-GGG, niet vertaald in de eindconclusies. Deze MER werd goedgekeurd zonder de finale tekst nog eens met de betrokken actoren te bespreken.

Op basis van deze goedgekeurde MER zijn in theorie nog alle pistes mogelijk, inclusief het projectalternatief pleziervaart en het winter-GGG. De coalitie vindt het dan ook een gemiste kans om in deze procedure de gevraagde zekerheid voor de realisatie van het jaarrond GGG te bieden. Alleszins biedt de goedgekeurde MER ons onvoldoende garanties voor het behoud en de ontwikkeling van getijdennatuur.

De conclusies van de MER en de beslissing geen apart GRUP op te maken zijn dus twee belangrijke drijfveren bij het opmaken van deze inspraak.

Anderzijds zijn wij ook tot het voortschrijdend inzicht gekomen dat er **inmiddels betere instrumenten** bestaan om o.m. de natuurwaarden veilig te stellen. Meer concreet denken we hierbij aan de realisatie van een grotere ruimtelijke entiteit met de Zeeschelde als levensader, geflankeerd door de groenpool Gentbrugse Meersen en de Damvallei. Dit ongeveer 500 ha grote gebied kent nu reeds een sterke verwevenheid van functies (natuur, recreatie, landbouw, bewoning....) en komt perfect in aanmerking als **GroenBlauw Netwerk** (GBN), overeenkomstig de Strategische Visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

De reeds voorziene natuurdoelstellingen voor de Zeeschelde zouden binnen de context van een GBN aanzienlijk versterkt kunnen worden.

Bij wijze van voorbeeld denken wij hierbij aan de recente vestiging van de Europese bever aan de sluis te Gentbrugge (juni 2020). Het is duidelijk dat de kansen voor deze beschermde soort beter zijn gevrijwaard in de context van een 500 ha groot BGN dan wanneer enkel de Schelde een beschermend statuut zou bieden. Dit geldt uiteraard niet enkel voor de bever maar bij uitbreiding voor de gehele flora en fauna van het betrokken gebied.

Dat deze cluster in aanmerking komt als blauwgroen netwerk moge blijken uit volgende overwegingen:

- er zijn reeds **actieve partners op het terrein** aanwezig in zowel de Gentbrugse Meersen, Damvallei als de Zeeschelde ;
- er werd reeds heel wat **infrastructuur voor zachte recreatie gerealiseerd** in samenwerking met lokale actoren en besturen;
- ook **andere recreatievormen** worden reeds beoefend in het gebied (sport, watersport, vissen....);
- er zijn op termijn nog **bijkomende initiatieven gepland** ter realisatie van wandel- en fietsinfrastructuur;
- het gebied komt nu reeds tegemoet aan een **maatschappelijke behoefte nabij de stad** te kunnen genieten van **rust, open ruimte, landschap en natuur**;

- de **Zeeschelde** levert **ecosysteemdiensten** zoals energiedissipatie (ter bescherming tegen overstroming), waterzuiverend vermogen, waterbergend vermogen, paaiplaats voor vissen... met de mogelijkheid om deze functies in de toekomst nog te versterken; we denken hierbij aan de realisatie van een nieuw GGG in de Gentbrugse meersen Noord en de niet-tidale aantakking van de Damvallei (bijkomend versteviging natuur- en recreatieve waarden; waterbergend vermogen in functie van veiligheid en klimaatadaptatie);
- het gebied heeft nu reeds een "**sponsfunctie**" in de strijd tegen **waterschaarste en droogte**; binnen de context van een GBN kan dit bergend vermogen worden versterkt en actief op zoek worden gegaan naar synergieën tussen aanbod en vraag;
- de aantakking van de Gentbrugse meersen en Damvallei is reeds onderzocht door Talboom in opdracht van DVW en blijkt mogelijk te zijn;
- ook de **Damvallei en Gentbrugse meersen** leveren nu al **ecosysteemdiensten** zoals het behoud en ontwikkeling natuur, natuurgebonden rust en recreatie, behoud van de biodiversiteit, behoud van het waterbergend vermogen...; deze functies kunnen in de toekomst wellicht nog worden versterkt;
- er zijn **geen conflicten tussen de diverse actoren** op het terrein; de realisatie kan rekenen op een **grote maatschappelijke gedragenheid**;
- **kleinschalige landbouw in de onmiddellijke omgeving van Gent** geeft invulling aan het **korteketenbeleid van de dienst Milieu en Klimaat** van de Stad Gent;
- ...

Met deze niet-limitatieve opsomming willen we duiden dat het **gebied alle potenties heeft om als een geslaagd GBN te functioneren.**

Maar we durven zelfs nog ambitieuzer te zijn. In het **Vlaams Regeerakkoord 2020-2024** neemt de Vlaamse regering zich voor **vier Vlaamse parken** op te richten. Bij uitbreiding van het GBN zouden ook de Zandwinningsput (reeds nabestemming natuurgebied) en de overige reeds beschermde natuurgebieden langs de Schelde (Kalkense meersen, Paardenweide, Bergenmeersen.....) kunnen betrokken worden. Het idee om een **Vlaams park "Levende Schelde"** te realiseren, dient minstens ernstig overwogen te worden.

Wij zijn dan ook verzoekende partij dat de overheid met betrekking tot de realisatie van een GBN, en bij uitbreiding een Vlaams park, de nodige initiatieven zou nemen. Het spreekt voor zich dat we in dergelijk scenario onze volle samenwerking aanbieden.

De zandwinningsput Melle

Tot slot heeft de coalitie kennis genomen van het protest van de lokale bewoners rond de zandwinningsput van Melle. Zij argumenteren dat er geen compensatie voor de verloren getijdennatuur noodzakelijk is aangezien er geen pleziervaart zal plaatshebben en de getijdennatuur tussen Gentbrugge en Heusden behouden wordt als GGG.

DVW dient nog de scenario's uit te werken waarbij een maximaal behoud van de getijdenwerking wordt gegarandeerd en het verlies aan getijdennatuur wordt geminimaliseerd. Bij deze oefening dient DVW er tevens zorg voor te dragen dat de sedimentatie binnen aanvaardbare grenzen blijft zodat onderhoudsbaggerwerken, zowel in frequentie als in omvang, kunnen worden beperkt. Rudimentaire simulaties hebben reeds aangetoond dat dergelijke berekeningen waardevolle instrumenten zijn. Deze eerste simulaties waren evenwel te grof om tot keuzes te kunnen komen.

De concrete dimensionering van de constructie te Heusden zal hierop dus dienen afgestemd te zijn. DVW dient hiertoe zo snel mogelijk verscheidene opties en simulaties (hoogte, breedte van de in- en uitstroomopeningen, impact op getijden en sedimentatie...) uit te werken en aan de betrokken actoren voor te leggen. Aan dit verzoek werd voorlopig nog geen gevolg gegeven.

In een scenario van maximaal behoud van de getijdennatuur kan de coalitie het standpunt van de Buren van de Zandwinningsput met betrekking tot de compensatieregeling onderschrijven. Dit scenario vergt de aanleg van een dam te Heusden. Onderhoudsbaggerslib kan via de sluis van Gentbrugge worden afgevoerd. Dat dit mogelijk is werd eveneens reeds uit onderzoek in opdracht van DVW bevestigd. In alle scenario's wordt immers de herstelling van de sluis te Gentbrugge voorzien.

De bestemmingswijziging voor de zandwinningsput Melle wordt gemotiveerd als compenserende maatregel. Deze compenserende maatregel werd opgenomen in het voortgangsrapport 2009 van het bekkenbestuur van de Benedenschelde, toen de actie 1.3.2b werd gewijzigd van "begeleid, beveiligd verlanden" naar "pleziervaart".

De coalitie wenst **alle verwijzingen naar de sluis, de compensaties en de hierop gebaseerde bestemmingskeuzes voor de zandwinningsput van Melle verwijderd te zien.**

Namens Gents MilieuFront,

Pieter Van Den Brande
Lieven Symons
Lieve Mertens
Iris Verschaeve

Namens GEzwiNT,

Sonja Peeters
Servaas Schutyser
Wilfried Van Vaerenbergh

Namens Natuurpunt,

Marnix Aerssens
Johan Van Belleghem
Frank Maes
Peter Symens